

PROTOKÓŁ Nr 9/2025**z posiedzenia Komisji Budżetu, Rozwoju Gospodarczego i Finansów
Rady Gminy Trzebielino
odbytego w dniu 19 września 2025 roku**

W posiedzeniu, któremu przewodniczyła Teresa Gawlik udział wzięli członkowie Komisji wg listy obecności stanowiącej załącznik nr 1 do niniejszego protokołu, Wójt Daniel Chwarzyński, Skarbnik Mariola Skwierawska oraz Sekretarz Grażyna Bodnar. Przewodnicząca Komisji Teresa Gawlik o godzinie 8:00 otworzyła posiedzenie Komisji.

Następnie Przewodnicząca Komisji przedstawiła porządek posiedzenia:

1. Sprawy organizacyjne:
 - stwierdzenie quorum,
 - przyjęcie protokołu z poprzedniego posiedzenia komisji.
2. Zaopiniowanie projektów uchwał na XVIII-ą sesję Rady Gminy w sprawach:
 - wyrażenia woli nabycia nieruchomości do zasobu mienia komunalnego Gminy Trzebielino,
 - wyrażenia zgody na ustanowienie odpłatnej służebności przesyłu,
 - szczegółowych zasad i trybu umarzania, odraczania lub rozkładania na raty należności pieniężnych mających charakter cywilnoprawnych przypadających Gminie Trzebielino i jej jednostkom podległym,
 - zaciągnięcia pożyczki z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku oraz Pomorskiego Funduszu Rozwoju sp. z o. o. z siedzibą w Gdańsku,
 - wprowadzenia zmian w uchwale budżetowej na 2025 rok,
 - wprowadzenia zmian w Wieloletniej Prognozie Finansowej dla Gminy Trzebielino na lata 2025 – 2035.
3. Sprawy bieżące i wolne wnioski.

Ad. 1.

- **Przewodnicząca Komisji** przystąpiła do stwierdzenia kworum oświadczając, iż zgodnie z listą obecności aktualnie w posiedzeniu uczestniczy 5 członków Komisji Budżetu, Rozwoju Gospodarczego i Finansów.

- **Przewodnicząca Komisji** poinformowała, że protokół Nr 8/2025 ze wspólnego posiedzenia Komisji Budżetu, Rozwoju Gospodarczego i Finansów, Komisji Oświaty, Kultury, Zdrowia i Spraw Socjalnych oraz Komisji Rolnictwa i Ochrony Środowiska odbytego w dniu 28.08.2025 r. był do wglądu w biurze rady oraz został przesłany radnym drogą elektroniczną w celu

zapoznania. Zapytała, czy radni wnoszą uwagi do protokołu. Wobec braku uwag poprosiła radnych o jego przyjęcie. Przewodnicząca Komisji zapytała, kto jest za przyjęciem protokołu Nr 8/2025 z dnia 28.08.2025 roku.

W głosowaniu jawnym oddano głosy: „za” – 5, „przeciw” – 0, „wstrzymujących się” – 0

Protokół Nr 8/2025 ze wspólnego posiedzenia Komisji Budżetu, Rozwoju Gospodarczego i Finansów, Komisji Oświaty, Kultury, Zdrowia i Spraw Socjalnych oraz Komisji Rolnictwa i Ochrony Środowiska odbytego w dniu 28.08.2025 r. został przyjęty.

Ad. 2.

- Zaopiniowanie projektu uchwały w sprawie wyrażenia woli nabycia nieruchomości do zasobu mienia komunalnego Gminy Trzebielino.

Wójt Daniel Chwarzyński poinformował, że projekt uchwały dotyczy wyrażenia zgody na nabycie przez gminę nieruchomości położonej w miejscowości Suchorze, za placem zabaw. Jest to duży teren należący do Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa. Wójt wyjaśnił, że gmina niedawno wskazała tę nieruchomość do przejęcia od KOWR na potrzeby Spółdzielczej Inicjatywy Mieszkaniowej KZN Kaszuby, z przeznaczeniem pod budowę lokali mieszkalnych na wynajem o umiarkowanym czynszu. W ostatnim czasie pojawił się jednak wykaz nieruchomości przeznaczonych do sprzedaży, w którym KOWR ujął tę działkę. W związku z tym gmina rozważała dwa rozwiązania: podjęcie starań, aby wstrzymać postępowanie przetargowe i doprowadzić do tego, by nieruchomość została ostatecznie przejęta przez SIM, lub przystąpić do przetargu jako potencjalny nabywca. Wójt wskazał, że w przypadku przejęcia działki na rzecz SIM istnieje ryzyko, iż KOWR mógłby zakwestionować sposób jej wykorzystania, ponieważ w ramach przedsięwzięcia SIM zagospodarowana zostałaby jedynie część terenu. Drugim rozwiązaniem jest nabycie działki bezpośrednio przez gminę. Argumentem przemawiającym za zakupem jest ograniczony potencjał gminy w zakresie terenów pod budownictwo mieszkaniowe. Nabycie tak dużej nieruchomości umożliwiłoby przeznaczenie części działki pod budowę lokali w ramach SIM, natomiast pozostałą część można byłoby podzielić i docelowo przeznaczyć na sprzedaż. Wójt zaznaczył również, że gdyby przedmiotowa działka trafiła w ręce prywatne, istnieje ryzyko, iż po dokonaniu podziału nowy właściciel występowałby do Gminy o doprowadzenie infrastruktury wodno-kanalizacyjnej oraz utrzymanie dróg, co mogłoby w przyszłości powodować trudności. W celu uniknięcia takich sytuacji Gmina wychodzi z inicjatywą nabycia działki. Cena wywoławcza nieruchomości wynosi około 540 tys. zł, a wysokość wadium – 8 tys. zł. Z całej działki możliwe będzie wydzielenie kilkunastu mniejszych parceli o powierzchni około 10–11 arów, co w przyszłości mogłoby znacząco przekroczyć obecną wartość nieruchomości i przynieść gminie wymierne korzyści finansowe.

Radny Andrzej Grzybowski zapytał, czy lokale planowane w ramach Spółdzielczej Inicjatywy Mieszkaniowej będą miały charakter zabudowy jednorodzinnej czy wielorodzinnej.

Wójt Daniel Chwarzyński odpowiedział, że na obecnym etapie chodzi przede wszystkim o zapewnienie terenów pod budowę lokali mieszkalnych. W dalszym etapie ustalane będzie, jaka będzie forma zabudowy oraz rodzaj planowanych mieszkań.

Komisja Budżetu, Rozwoju Gospodarczego i Finansów w wyniku głosowania: „za” – 5 głosów, „przeciw” – 0 głosów, „wstrzymuję się” – 0 głosów, pozytywnie zaopiniowała projekt uchwały.

- Zaopiniowanie projektu uchwały w sprawie wyrażenia zgody na ustanowienie odpłatnej służebności przesyłu.

Wójt Daniel Chwarzyński, poinformował, że prywatny inwestor wystąpił do spółki Energa o wykonanie przyłącza energetycznego do nieruchomości położonej w miejscowości Miszewo. Przyłącze to ma przebiegać przez działkę drogową będącą własnością Gminy, wobec czego konieczne jest uregulowanie tej kwestii poprzez ustanowienie odpłatnej służebności przesyłu. Spółka Energa wniesie jednorazową opłatę z tytułu ustanowienia tej służebności.

Komisja Budżetu, Rozwoju Gospodarczego i Finansów w wyniku głosowania: „za” – 5 głosów, „przeciw” – 0 głosów, „wstrzymuję się” – 0 głosów, pozytywnie zaopiniowała projekt uchwały.

- Zaopiniowanie projektu uchwały w sprawie szczegółowych zasad i trybu umarzania, odraczania lub rozkładania na raty należności pieniężnych mających charakter cywilnoprawnych przypadających Gminie Trzebielino i jej jednostkom podległym.

Skarbnik Mariola Skwierawska poinformowała, że obecnie obowiązuje uchwała z 2010 roku, na podstawie której dokonuje się umorzeń, odraczania terminu spłaty lub rozkładania na raty należności o charakterze cywilnoprawnym. Wyjaśniła, że należności cywilnoprawne obejmują m.in. czynsze za dzierżawę oraz przychody ze sprzedaży mienia, natomiast nie dotyczą podatków. Wskazała, że w zakresie podstaw prawnych uchwały z 2010 roku pojawiło się wiele nowych regulacji, w szczególności wynikających z przepisów Unii Europejskiej, dlatego konieczne jest jej zaktualizowanie. Ponadto w poprzedniej uchwale określono, że do umarzania, odraczania terminu spłaty lub rozkładania na raty należności pieniężnych o charakterze cywilnoprawnym uprawnieni są: Wójt Gminy, jeżeli kwota należności nie przekracza jednorazowo 5.000 zł; Wójt Gminy po zasięgnięciu opinii Komisji Budżetowej Rady Gminy, jeżeli kwota należności wynosi od 5.001 zł do 10.000 zł; Wójt Gminy po uzyskaniu zgody Rady Gminy, jeżeli kwota należności przekracza 10.000 zł; Kierownicy jednostek organizacyjnych Gminy, jeżeli kwota należności nie przekracza jednorazowo 1.000 zł.

W nowej uchwale do umarzania, odraczania terminu spłaty lub rozkładania na raty należności pieniężnych uprawnieni są: Wójt Gminy, jeżeli należności nie przekraczają dziesięciokrotności minimalnego wynagrodzenia za pracę obowiązującego na dzień 1 stycznia roku budżetowego;

Kierownicy jednostek organizacyjnych Gminy, jeżeli kwota należności nie przekracza jednorazowo 2.000 zł. Umarzanie należności przekraczających jednorazowo

dziesięciokrotność minimalnego wynagrodzenia za pracę może nastąpić po uzyskaniu pozytywnej opinii Komisji Rady Gminy Trzebielino właściwej do spraw budżetu.

W uchwale, w paragrafie 6, ściśle określono również zasady umarzania należności cywilnoprawnych z urzędu.

Radny Andrzej Grzybowski zapytał, czy występuje zadłużenie z tytułu opłat za cmentarz parafialny w Gumieńcu, zarządzany przez Zakład Usług Komunalnych w Trzebielinie.

Skarbnik Mariola Skwierawska wyjaśniła, że w przypadku zadłużeń w Zakładzie Usług Komunalnych głównie dotyczą one osób zalegających z czynszami za mieszkania komunalne. Poinformowała również, że istnieje jedna sprawa dotycząca zaległości za zakupione mienie gminne, która jest na dobrej drodze do odzyskania należności przez komornika. Zadłużenia związane z dzierżawą są natomiast znikome.

Komisja Budżetu, Rozwoju Gospodarczego i Finansów w wyniku głosowania: „za” – 5 głosów, „przeciw” – 0 głosów, „wstrzymuję się” – 0 głosów, pozytywnie zaopiniowała projekt uchwały.

- Zaopiniowanie projektu uchwały w sprawie zaciągnięcia pożyczki z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku oraz Pomorskiego Funduszu Rozwoju sp. z o. o. z siedzibą w Gdańsku.

Skarbnik Mariola Skwierawska poinformowała, że gmina zamierza zaciągnąć pożyczkę z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku oraz z Pomorskiego Funduszu Rozwoju Sp. z o.o. z siedzibą w Gdańsku w ramach naboru wniosków o udzielenie dofinansowania pn. „Pożyczka Ekologiczna — SZLAMNIK” na inwestycję pod nazwą Budowa sieci kanalizacji sanitarnej grawitacyjnej z budową sieci tłocznej i pompownią ścieków sanitarnych w miejscowości Starkówko, Gmina Trzebielino. Podjęcie uchwały jest niezbędne do wystąpienia do Regionalnej Izby Obrachunkowej w Gdańsku o wydanie opinii dotyczącej możliwości spłaty zobowiązania. Planowane jest uruchomienie pożyczki w 2026 roku w dwóch transzach, z których pierwsza przewidziana jest na dzień 31 maja 2026 roku w wysokości 866.480,20 zł, a druga na dzień 30 lipca 2026 roku w tej samej kwocie. Spłatę pożyczki przewiduje się w latach 2027–2035, po 192.551,16 zł rocznie. Warunki skorzystania z pożyczki w WFOŚ są bardzo korzystne i obejmują oprocentowanie zmienne oparte na stawce WIBOR 3M ustalonej kwartalnie, nie niższe niż 3% w stosunku rocznym, możliwość wynegocjowania oprocentowania stałego nie niższego niż 3% w stosunku rocznym, brak prowizji i opłat za rozpatrzenie wniosku, brak opłat za dostępność środków, brak wymogu zapewnienia comiesięcznych obrotów na rachunku w określonej wysokości oraz możliwość wcześniejszej spłaty części pożyczki. Pożyczka będzie spłacana z dochodów własnych gminy, a zabezpieczeniem będzie weksel in blanco wraz z deklaracją wekslową. Zadanie to zostanie również zapisane w Wieloletniej Prognozie Finansowej.

Wójt Daniel Chwarzyński poinformował, że w pierwszej edycji programu „SZLAMNIK” gmina uzyskała pożyczkę na modernizację oczyszczalni ścieków w Zielinie. W drugiej edycji gmina

planuje natomiast pozyskać pożyczkę na budowę sieci kanalizacji sanitarnej do miejscowości Starkówko. Wójt zaznaczył, że w jego ocenie w najbliższych latach nie będzie możliwości pozyskania środków zewnętrznych na realizację tego zadania. Wyjaśnił, że w Starkówku znajduje się jedynie kilka przyłączy, a ze względu na dużą odległość i niewielką liczbę odbiorców miejscowość ta wypada niekorzystnie w ocenie wskaźników wymaganych przy naborach do programów zewnętrznych. Niski wskaźnik liczby przyłączy powoduje, że projekt nie ma szans na uzyskanie dofinansowania, stąd decyzja o ubieganiu się o pożyczkę. Wójt poinformował, że gmina posiada już pełną dokumentację projektową wraz z pozwoleniem na budowę dla tego zadania i nie chce dopuścić do utraty jego ważności. Obecnie trwa nabór wniosków o pożyczkę, a wyniki mają zostać ogłoszone w najbliższym czasie. Dodał, że wcześniej planowano włączyć inwestycję w Starkówku do wniosku pn. „Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na terenie gminy” w ramach środków z Krajowego Planu Odbudowy, jednak wpływałoby to negatywnie na ocenę i punktację całego przedsięwzięcia.

Komisja Budżetu, Rozwoju Gospodarczego i Finansów w wyniku głosowania: „za” – 5 głosów, „przeciw” – 0 głosów, „wstrzymuję się” – 0 głosów, pozytywnie zaopiniowała projekt uchwały.

- Zaopiniowanie projektu uchwały w sprawie wprowadzenia zmian w uchwale budżetowej na 2025 rok.

Skarbnik Mariola Skwierawska poinformowała, że w budżecie gminy nastąpiło zwiększenie dochodów o kwotę 158.080 zł z przeznaczeniem na realizację inwestycji pod nazwą „Przebudowa drogi dojazdowej do gruntów rolnych w Trzebielinie”.

Wójt Daniel Chwarzyński poinformował, że jest to nowa inwestycja, a środki na jej realizację pochodzą z budżetu Samorządu Województwa Pomorskiego w ramach złożonego wniosku o dotację na przebudowę dróg dojazdowych do gruntów rolnych. Droga prowadzić będzie do gruntów rolnych znajdujących się w okolicy PSZOK w Trzebielinie i zostanie wykonana w technologii płyt jumbo. Dodał, że przed dwoma dniami w Urzędzie Marszałkowskim podpisana została umowa o dofinansowanie tego zadania.

Skarbnik Mariola Skwierawska poinformowała, że w budżecie gminy nastąpiło zwiększenie dochodów o kwotę 50.000 zł z tytułu dofinansowania z Nadleśnictwa Trzebielino na realizację zadania pn. „Przebudowa drogi Gumieniec – Ciemnica – Etap I” oraz zwiększenie dochodów o 9.992,88 zł z tytułu dofinansowania programu pn. „Matma tu, matma tam – matematykę dobrze znam!”, który realizowany będzie przez Szkołę Podstawową w Trzebielinie. Jednocześnie dokonano zmniejszenia dochodów o 1.355.747,64 zł w związku z przeniesieniem finansowania inwestycji pn. „Przebudowa Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych” do roku 2026.

Po stronie wydatków zwiększono nakłady o kwotę 286.042 zł na inwestycję pn. „Przebudowa drogi dojazdowej do gruntów rolnych w Trzebielinie” oraz o 59.900 zł na realizację inwestycji pn. „Przebudowa drogi Gumieniec – Ciemnica – Etap I”. Wyjaśniła, że wcześniej w budżecie na ten cel zapisana była już kwota 76.100 zł. Ponadto zwiększono wydatki o 15.638 zł na zakup

energii elektrycznej w Urzędzie Gminy oraz o 15.000 zł z przeznaczeniem na zakup materiałów promocyjnych Gminy, w tym m.in. dla Klubu Sportowego „Burza” Poborowo. Dodatkowo zwiększono wydatki o 3.000 zł na badania lekarskie strażaków Ochotniczych Straży Pożarnych, o 9.992,88 zł na realizację programu „Matma tu, matma tam – matematykę dobrze znam!” przez Szkołę Podstawową w Trzebielinie, o 5.000 zł na dotacje na przydomowe oczyszczalnie ścieków oraz o 10.000 zł na schronisko dla zwierząt. Przeniesiono wydatki w łącznej kwocie 1.965.747,64 zł do roku 2026, co dotyczy inwestycji pn. „Przebudowa Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych”. Zwiększono także wydatki o 10.000 zł na zakup i montaż kojca dla bezpańskich psów, o 1.500 zł na zakup karmy dla bezpańskich kotów, o 10.000 zł na dotacje związane z wymianą pieców oraz o 2.000 zł w związku z koniecznością podłączenia energii elektrycznej przy budowanej świetlicy w Bożance.

Załącznik nr 3, przedstawiający zadania inwestycyjne do realizacji w 2025 roku, został dostosowany do wprowadzonych zmian budżetowych. Dodatkowo wprowadzono nowe zadanie inwestycyjne pn. „Zakup nieruchomości gruntowej niezabudowanej położonej w obrębie Suchorze, gmina Trzebielino, działka nr 13/130 o powierzchni 2,7882 ha” o wartości 750.000 zł, zmniejszając jednocześnie o tę samą kwotę wartość zadania pn. „Zakup działki zabudowanej nr 105 o powierzchni 0,5500 ha położonej w obrębie Trzebielino”. W załączniku nr 4 – „Przychody i rozchody budżetu” – zmniejszono kwotę planowanych kredytów o 400.000 zł w związku ze zmianą wysokości planowanego deficytu budżetu.

Radny Mariusz Szarek zapytał, dla ilu zwierząt przewidziany będzie nowy kojec.

Skarbnik Mariola Skwierawska wyjaśniła, że obowiązują określone normy dotyczące warunków przetrzymywania zwierząt. Gmina planuje zakup kojca o uniwersalnym charakterze, który umożliwi bezpieczne przebywanie zarówno mniejszych, jak i większych zwierząt.

Wójt Daniel Chwarzyński dodał, że kojec, o którym mowa będzie miał charakter interwencyjny i tymczasowy. Wyjaśnił, że podczas przebudowy oczyszczalni ścieków dotychczasowy kojec został zdemontowany, dlatego zachodzi pilna potrzeba zakupu nowego.

Komisja Budżetu, Rozwoju Gospodarczego i Finansów w wyniku głosowania: „za” – 5 głosów, „przeciw” – 0 głosów, „wstrzymuję się” – 0 głosów, pozytywnie zaopiniowała projekt uchwały.

- Zaopiniowanie projektu uchwały w sprawie zmian w Wieloletniej Prognozie Finansowej dla Gminy Trzebielino na lata 2025 – 2035.

Skarbnik Mariola Skwierawska poinformowała, że w związku ze zmianą wydatków i dochodów wynikających z dokonywanych zmian w budżecie na 2025 rok konieczna jest aktualizacja tych kwot ujętych w załączniku nr 1 do niniejszej uchwały. W dochodach na 2026 rok zaplanowano dofinansowanie w wysokości 1.355.747,64 zł na realizację zadania pn. „Przebudowa Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych” oraz zwiększono dochody własne o kwotę 610.000 zł. W tym samym roku zwiększono wartość wydatków majątkowych

o 1.965.747,64 zł w związku z przeniesieniem finansowania ww. zadania do roku 2026. W 2026 roku w wydatkach majątkowych ujęto również nowe zadanie inwestycyjne pn. „Budowa sieci kanalizacji sanitarnej grawitacyjnej z budową sieci tłocznej i pompownią ścieków sanitarnych w miejscowości Starkówko, gmina Trzebielino”. Na realizację tego przedsięwzięcia planowane jest zaciągnięcie pożyczki w Wojewódzkim Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku oraz w Pomorskim Funduszu Rozwoju Sp. z o.o. w kwocie 1.732.960,40 zł w 2026 roku. W związku z tym dokonano zmian w zapisach dotyczących przychodów i rozchodów budżetu w 2026 roku oraz w latach następnych, wynikających ze zmiany wysokości długu. W załączniku nr 2 – „Wykaz przedsięwzięć” – dokonano następujących zmian: w pozycji 1.1.2.4 pn. „Przebudowa Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych” (w tym nadzór 67.914,62 zł) zmieniono lata finansowania inwestycji, przenosząc wydatki w kwocie 1.965.747,64 zł z roku 2025 do 2026. W 2025 roku planowane jest podpisanie umowy z wykonawcą zadania. Ponadto w pozycji 1.3.2.8 dodano nowe zadanie pn. „Budowa sieci kanalizacji grawitacyjnej z budową sieci tłocznej i pompownią ścieków sanitarnych w miejscowości Starkówko, gmina Trzebielino”. Wartość przedsięwzięcia, łącznie z nadzorem inwestorskim w wysokości 33.979,62 zł, wynosi 1.732.960,40 zł. Zadanie przewidziane jest do realizacji w latach 2025–2026, przy czym wydatkowanie środków finansowych nastąpi w 2026 roku. W 2025 roku planuje się ogłoszenie przetargu i podpisanie umowy na wykonanie prac inwestycyjnych. Dodała, że gmina zamierza ubiegać się o pożyczkę na finansowanie tego zadania w Wojewódzkim Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku oraz w Pomorskim Funduszu Rozwoju Sp. z o.o.

Komisja Budżetu, Rozwoju Gospodarczego i Finansów w wyniku głosowania: „za” – 5 głosów, „przeciw” – 0 głosów, „wstrzymuję się” – 0 głosów, pozytywnie zaopiniowała projekt uchwały.

Ad. 2.

Przewodnicząca Komisji Teresa Gawlik zapytała, czy są jakieś zapytania lub wolne wnioski.

Radny Andrzej Grzybowski złożył na ręce Wójta podziękowania za prace porządkowe wykonane przez Zakład Usług Komunalnych na terenie cmentarza w Gumieńcu. Zwrócił się również z prośbą o podjęcie działań w sprawie udostępnienia do ruchu drogi leśnej prowadzącej z Gumieńca do Glewnika. Wyjaśnił, że jest to krótsza trasa, dzięki której mieszkańcy mogliby łatwiej dotrzeć zarówno do Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych, jak i do Trzebielina.

Wójt Daniel Chwarzyński odpowiedział, że gmina zwróci się z wnioskiem do Nadleśnictwa o udostępnienie przedmiotowej drogi do ogólnodostępnego ruchu.

Radny Mariusz Szarek zgłosił potrzebę ustawienia lampy oświetleniowej przy posesji nr 45 w Starkowie.

Wójt Daniel Chwarzyński odpowiedział, że gmina ma tę kwestię uwzględnioną w zgłoszeniach, ponieważ sprawa była wcześniej poruszana przez radną Ewę Kozieł.

Wobec braku pytań oraz zrealizowania porządku posiedzenia, Przewodnicząca Komisji o godzinie 9:10 zamknęła posiedzenie.

Protokołowała:

/-/ Monika Piechowska

Przewodniczyła:

Przewodnicząca Komisji

/-/ Teresa Gawlik